

Handläggare
Anna-Carin Johansson

Datum
2021-10-05

Vår beteckning
HSN/214347

Ert Datum
2021-06-02

Er beteckning
S2021/04102

s.remissvar@regeringskansliet.se
s.fs@regeringskansliet.se

Svar på remiss Börja med Barnen! En sammanhållen god och nära vård för barn och unga (SOU 2021:34)

Regionen har fått tillfälle att lämna svar på rubricerad remiss och vill lämna följande synpunkter.

Sammanfattande synpunkter

Betänkande är omfattande och beskriver ett viktigt och långsiktigt arbete som en del av God och Nära vård processen.

Att ha fokus på hela barnets hälsa och situation måste vara i fokus. Det finns alltid en risk med att lyfta en specifik del som exempelvis psykisk hälsa. Region Värmland ser problematiken att fysisk ohälsa kan ge psykisk ohälsa och tvärt om vilket gör att det i flera situationer inte går att särskilja delarna varför helheten alltid måste vara i fokus.

Övergripande texter ger en bild som inte alltid stämmer överens med den bild man får genom att läsa undertexter.

I betänkandet används begreppet primärvård. Ett begrepp som används i många sammanhang och i vissa fall likställs med vårdcentral. Organisering av denna nivå ser olika ut i landet och primärvårdsnivå är ett bättre begrepp men som också behöver definieras.

Det är viktigt att tänka Nära vård och att resurser finns nära barn och unga. Därför är elevhälsan oerhört viktig. Vissa delar i betänkandet ger en bild av att uppdrag som idag ligger på elevhälsan ska flyttas bort. En oro finns för att elevhälsans roll kommer att förminska om uppdrag förändras även om det i delar av betänkandet framhålls att elevhälsan är viktig. Därför känns det angeläget att styrningen av elevhälsans medicinska delar lyfts fram och förtydligas.

En av de viktigaste effekterna av utredningens arbete måste vara att förhindra ”glapp” mellan olika verksamheter och huvudmän. Maskorna

Handläggare
Anna-Carin Johansson

Datum
2021-10-05

Vår beteckning
HSN/214347

Ert Datum
2021-06-02

Er beteckning
S2021/04102

behöver bli tätare. Detta gäller inte minst alla undergrupper av barn med exempelvis funktionsvariationer som kanske behöver ha ett särskilt fokus. Ett redskap för detta är att tillämpa barnkonsekvensanalys samt inhämta barns synpunkter systematiskt.

Avsnitt 6.2 Förtydligande av skyldighet att arbeta för att främja hälsa, s. 257

Regionens synpunkter:

Ett förtydligande i hälso- och sjukvårdslagen om att hälso- och sjukvården ska arbeta för att främja hälsa kan bidra till ökad samverkan mellan olika huvudmän. Det kan också vara en risk att ansvaret att främja hälsa förskjuts och inte upplevs lika viktig inom andra delar som exempelvis elevhälsan. Därför är det angeläget att förtydligande görs såväl för hälso- och sjukvård som elevhälsa.

Avsnitt 6.2.3 Bemyndigande att meddela föreskrifter om hälso- och sjukvårdens arbete för att främja hälsa och förebygga ohälsa hos barn och unga s. 264

Regionens synpunkter:

Att reglera basutbud är en förutsättning för jämlikhet och regionen ser positivt på ett tydligare regelverk som inte är detaljstyrd utan ger förutsättningar. Samtidigt ses en risk att organisationen blir tungrodd och trög. Det är oerhört viktigt att involvera professionerna i framtagandet av föreskrifter.

Kan arbetet med föreskrifter kopplas samman med den struktur som finns kring Kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvården?

Avsnitt 6.3 Nationellt hälsovårdsprogram för barn och unga, s. 271

Regionens synpunkter:

Det finns tidigare positiv erfarenhet av barnhälsovårdsprogrammet. Att det utvecklas och blir ett nationellt hälsovårdsprogram för barn och unga ser regionen

Handläggare
Anna-Carin Johansson

Datum
2021-10-05

Vår beteckning
HSN/214347

Ert Datum
2021-06-02

Er beteckning
S2021/04102

positivt på. Vill särskilt poängtera vikten av att involvera professionerna i framtagandet av programmet. Ser att detta är ett omfattande arbete som behöver ges tid att växa fram.

6.3.2 Uppdrag att sammanställa evidens för hälsofrämjande insatser

Regionens synpunkter:

Evidensbaserad praktik utgår från tre kunskapskällor: forskning/evidens, professionens kompetens och brukarens syn på sin situation. SBU rapporter har fokus på forskningsdelen. Det blir viktigt att säkerställa att professionens kompetens och brukarens syn på sin situation finns med i kunskapsunderlag. Detta kan med fördel införlivas i kunskapsstyrningssystemet.

6.4.1 Förstärkt samverkan mellan region och skolhuvudmän s. 291

Regionens synpunkter:

Förstärkt samverkan mellan region och skolhuvudmän är en förutsättning för att möta barns och ungas behov ur ett helhetsperspektiv. Att detta skrivs in i hälso- och sjukvårdslagen tydliggör för alla parter såväl kommunala som privata aktörer att denna samverkan måste skapas. Det är angeläget att denna förstärkta samverkan även skrivs in i styrning för skolhuvudmän.

Det framgår inte tydligt vad konsekvenserna är om regionerna inte anses uppfylla kraven på samverkan. Det finns många skolhuvudmän, både privata och kommunala och en oro har uttryckts kring möjligheten att regionen kan bli stämnd om man inte samverkat.

6.4.2 Hälso- och sjukvårdens samverkan och samordning mellan socialtjänst och tandvård behöver stärkas s. 296

Regionens synpunkter:

Handläggare
Anna-Carin Johansson

Datum
2021-10-05

Vår beteckning
HSN/214347

Ert Datum
2021-06-02

Er beteckning
S2021/04102

Tandvården är en viktig aktör som träffar alla barn ofta under uppväxten. För att kunna jobba förebyggande och hälsofrämjande, krävs ett gott samarbete med olika aktörer, där tandvården möter barnet utöver behandlingssituationen inom barnhälsovården, skolan samt på olika arenor och kan tidigt upptäcka riskfaktorer för olika former av ohälsa, såväl fysisk som psykisk. Munnen är en del av koppen som påverkar kroppslig hälsa, och kroppsliga hälsan påverkar munnen. Förutsättningar för en samverkan där information kan ske på ett säkert och enkelt sätt krävs. Samordning behöver stärkas inte bara mellan tandvården och socialtjänst utan också mellan tandvård och skola samt mellan tandvården och övriga hälso- och sjukvården. Lagar, så som hälso- och sjukvårdslagen samt Tandvårdslagen, måste anpassas för att möjliggöra samarbete och informationsutbyte för barnens bästa.

6.4.4 Omställningen till en god och nära vård behöver stärkas med ett barnrättsperspektiv, s. 307

Regionens synpunkter:

Viktigt att säkerställa att barn och ungdomar får komma till tals och ha möjlighet att påverka i viktiga frågor som rör dem. Barnens bästa ska beaktas.

Avsnitt 6.5 Fast vårdkontakt för barn och unga, s. 310

Regionens synpunkter:

Samma rättigheter ska finnas för barn som för vuxna. Rollen som fast vårdkontakt bör definieras och beskrivas vad det innebär. Eftersträvansvärt är en koordinering som gäller helheten och går över huvudmannagränser för att omfatta barnets hela situation. Den fasta vårdkontakten bör finnas där barnet får sin huvudsakliga vård och kan vara olika yrkesprofession.

Samtidigt är det viktigt att värna barnets rätt så att det inte blir en förväntan att uppgifter som barnet lämnar ska förmedlas vidare till alla parter vilket strider mot sekretesslagstiftning. Barn behöver veta vilka som får del av de uppgifter som gäller barnet.

Handläggare
Anna-Carin Johansson

Datum
2021-10-05

Vår beteckning
HSN/214347

Ert Datum
2021-06-02

Er beteckning
S2021/04102

6.7.2 Ett nationellt hälsovårdsprogram, med skärpt fokus på psykisk hälsa, som erbjuds av en sammanhållen barn- och ungdomshälsa s. 342

Regionens synpunkter:

Stärkt fokus på psykisk hälsa får inte väga över på bekostnad av fysisk ohälsa. Psykisk ohälsa kan ge fysiska problem och fysiska problem kan ge psykiska problem. Därför är det viktigt att ha fokus på helheten där både fysisk och psykisk ohälsa kopplas samman. Ser därför hellre en annan skrivning som lyfter helheten där såväl fysisk som psykisk ohälsa inbegrips.

6.7.3 Ökad tydlighet i primärvårdsuppdraget när det gäller psykiska vårdbehov hos barn och unga s. 344

Regionens synpunkter:

Begreppet primärvårdsnivå bör användas i stället för primärvården och definieras.

6.7.5 En nära och tillgänglig specialiserad nivå s. 355

Regionens synpunkter:

Bra att utveckla en konsultativ roll men också viktigt med utbyte av varandras kunskap. Det finns exempel på situationer där tex elevhälsan och skolan inte finns tillgänglig för den specialiserade vården.

6.7.6 Den specialiserade vården, socialtjänsten, förskola/skola och elevhälsa behöver samordna sig kring barn och unga med stora och långvariga behov s. 359

Regionens synpunkter:

Viktigt att även primärvårdsnivån nämns här.

6.8.2 Olika huvudmannaskap för ungdomsmottagningarna har prövats s. 371

Handläggare
Anna-Carin Johansson

Datum
2021-10-05

Vår beteckning
HSN/214347

Ert Datum
2021-06-02

Er beteckning
S2021/04102

Regionens synpunkter:

Förutsättningarna för att bedriva en ungdomsmottagning ser mycket olika ut i våra kommuner och regioner. På en större mottagning är det enklare att hantera en ungdomsmottagning med två huvudmän. I de mindre kommunerna kan det vara svårigheter utifrån att exempelvis resurserna för kuratorer kan vara på 5–10 %. Det innebär att personal har sin huvudsakliga uppgift i en annan verksamhet och arbete på ungdomsmottagning blir sekundärt och lätt prioriteras bort. Det gör också att samverkan och styrning blir svårare att hantera eftersom det ibland rör sig om små verksamheter. Det vore önskvärt med en skrivning om uppdraget och en tydlighet vad som ska finnas i form av insatser. Den kurativa delen kan utöver socialtjänstens ansvar för råd och stöd även innebära behandlande insatser och blir då en hälso- och sjukvårdsinsats. Eftersom vissa regioner har en huvudman, kommun eller region, och vissa har delat huvudmannaskap blir ojämlikheten i vad ungdomarna kan erbjudas stor.

6.9 Bör regionen ansvara för sammanhållen hälsouppföljning för barn och unga? s. 375

Regionens bedömning:

Det måste finnas förutsättningar och kompetens som följer uppdraget för ansvarig aktör. Den behöver också utföras nära barnen.

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Marianne Utterdahl
Ordförande

Mia Mossberg
Ärendeansvarig